

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

**VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Ing. PaedDr. Tomáš Barláš

V znamení olympizmu

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: Ing. PaedDr. Tomáš Barláš

Kontakt na autora UZ: ZŠ Brekov, Brekov 178, 066 01
Humenné

Názov: **V znamení olympizmu**

Rok vytvorenia: 2014

**Oponentský posudok
vypracoval:** Mgr. Miroslava Javorská

ISBN 978-80-565-0059-0

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunit. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

Úvod	4
1 Význam, štruktúra zabezpečenia, znovuoobnovenie olympijských hier	5
1.1 Spoločenský význam olympijských hier	5
1.2 Štruktúra orgánov olympijských hier	6
1.2.1 Medzinárodný olympijský výbor	6
1.2.2 Slovenský olympijský výbor	10
1.3 Pierre de Coubertin – obnoviteľ novodobých olympijských hier	10
2 Olympijské hry od ich vzniku až po súčasnosť	13
2.1 Staroveké olympijské hry	13
2.2 Novodobé olympijské hry	14
2.3 Chronológia dôležitých udalostí v olympijskom vývoji	15
2.4 Letné olympijské hry	16
2.5 Zimné olympijské hry	17
2.6 Paralympiáda	18
3 Olympijská symbolika, zaujímavosti zo sveta olympizmu, reprezentanti Slovenska	19
3.1 Olympijské symboly	19
3.2 Ceremoniál olympijských hier	20
3.3 Zaujímavosti zo sveta olympijských hier	21
3.4 Slovenskí olympijskí reprezentanti	22
Záver	25

Použitá literatúra

Prílohy

Úvod

Šport predstavuje v súčasnej etape vývoja modernej spoločnosti významnú oblasť, ktorá stále hlbšie preniká do života každého jednotlivca, sociálnych skupín aj spoločnosti ako celku. Je to ritualizovaná forma fyzickej aktivity alebo zručnosti, ktorej účelom je snaha rekreovať sa pre súťaženie, vlastné potešenie, pre dosiahnutie dokonalosti, pre vývoj zručností alebo pre akúkoľvek kombináciu týchto cieľov. Šport svojim prínosom spôsobuje u jedincov i sublimovanie biologických pudov. Človek sa prostredníctvom pohybovej aktivity vyvíja, formuje, preferuje zdravý životný štýl a ním si upevňuje zdravie a kondíciu potrebnú pre zvládanie mnohých fyzických, či psychických záťaží v priebehu jeho života. Je súčasťou života človeka od jeho zrodu až dodnes a ich neoddeliteľnosť bude trvať, kým nevymrie ľudská populácia. Úzke prepojenie ľudí a športu je známe už z dávnej histórie.

Postupný vývoj spoločnosti, zvýšené nároky na jednotlivca i momentálny trend života majú za následok i zdokonaľovanie jednotlivých športových disciplín, či konfrontovanie športovcov prostredníctvom hier, súťaží a pretekov s inými športovcami na amatérskej, poloprofesionálnej či profesionálnej úrovni. Vrcholom porovnávania a súperenia sú olympijské hry, pri ktorých športovci podávajú výkony na prahu svojich možností. Ide pritom o veľa. O národnú a osobnú hrdosť, povedomie a slávu.

Olympijské hry sú svetová športová udalosť, ktorá priťahuje pozornosť stoviek miliónov ľudí na celom svete. Stali sa jednou z najsledovanejších hier a sú prestížnym kultúrnym podujatím, najväčšou a najvyššou športovou udalosťou na svete, ktorá je snom každého športovca.

„Nie je dôležité vyhrať, ale zúčastniť sa.“ Táto myšlienka baróna Pierra de Coubertaina, francúzskeho pedagóga, ktorý stál roku 1896 na čele hnutia olympijských hier, prešla takmer celým svetom. Každý športovec, ktorý sa zúčastní olympiády, je olympionikom. To samo o sebe je veľký úspech a pre mnohých dostať sa na olympiádu ako člen národného tímu je jednoducho ten najhlavnejší cieľ. Túžba uspieť na najvyššej úrovni podporuje nadšenie u mnohých športovcov v mladom veku. Ich inšpirácia môže pochádzať ešte z detstva, keď sledovali niektorú z olympiád v televízii, alebo zo stretnutia s niektorým z olympionikov. Ale sen oddeľuje od skutočnosti veľa rokov odriekania a tvrdej práce. Ľudská túžba porovnávať sa medzi sebou viedla k súťažiam v sile, rýchlosti a zručnosti už pred tisíckami rokov.

1 Význam, štruktúra zabezpečenia, znovuoobnovenie olympijských hier

Odnepamäti ľudstva sa zdravá spoločnosť spájala vždy s pohybom. Kto bol zdatný, rýchly, silný, vrtký, bol cennou devízou každého spoločenského zoskupenia. Udržiavanie sa v dobrej fyzickej kondícii patrilo vždy k cnotným vlastnostiam človeka a predurčovalo mu rad výhod. Túžba jednotlivca po meraní síl aj v tejto činnosti priniesla ľudstvu šport a športové zápolenia, ale aj oddych i zábavu tým, ktorí to sledovali. Starovekí Gréci vytvorili tradíciu súťažení, ktoré meralo zdatnosť ich obyvateľov. Vytvorili si kultovú záležitosť ovenčenú slávou a pátosom. Keďže sa súťaže konali v Olympii, nazvali ich olympijskými hrami. Išlo o podujatie, ktoré malo športový, kultúrny, duchovný a politický rozmer. No úpadkom kultúry a ekonomiky jednej z najvyspelejších civilizácií zanikli aj olympijské hry.

1.1 Spoločenský význam olympijských hier

Olympijské hry (OH), ako výnimočná udalosť športového kalendára, ktorá sa opakuje každé štyri roky, priťahujú pozornosť celého sveta. Počas svojej viac než sto ročnej novodobej histórie sa olympiády stali platformou na prezentáciu nielen výnimočných športových výkonov, ale zároveň aj rôznych politických ideológií, sociálnych hnutí a páľčivých spoločenských otázok. S olympijskými hrami a olympijským hnutím sú spojené kľúčové symbolické atribúty, ktoré často legitimizujú spôsob organizovania hier, ich samotný priebeh a prípadne aj problémy, či možné škandály, ktoré sa v rámci ich konania objavajú. V priebehu 19. storočia, kedy barón Pierre de Coubertin predstavil myšlienku obnovenia tohto antického športového sviatku. Odborný záujem o moderný olympijský fenomén však neostáva iba pri jeho vizuálnej a ideologickej symbolike, organizačných prvopočiatoch, uvedenia do praxe a širokého spoločenského povedomia, avšak zaujíma sa aj o ďalšie, aktuálne sociálne procesy, ktoré sú týmto fenoménom iniciované alebo zastrešené.

Pri bližšom zábere na kultúrny význam olympijských hier sa sociológovia a mediálni analytici môžu sústrediť tiež na úlohu médií pri vytváraní tohto významu. V kontexte širších spoločenských tém sa odborný záujem koncentruje aj do menších tematických celkov. V súčasnom odbornom diskurze na Slovensku sa k olympijským hrám a olympizmu celkovo, pristupuje skôr cez jeho historický rozmer či didaktický potenciál. Olympijské hry sa však v expertnejšom, prípadne v encyklopedickejšom zábere dostávajú do širšieho povedomia slovenskej verejnosti aj cez špecializované publikácie - „pamätnice“, ktoré sú venované vystúpeniu národnej reprezentácie na danej olympiáde.

1.2 Štruktúra orgánov olympijských hier

Olympizmus je životná filozofia povznášajúca a spájajúca charakteristiky tela, vôle a mysle do vyrovnaného celku. Snaží sa skombinovať šport a vzdelávanie, aby vytvoril životný štýl založený na pôžitku z úsilia, vzdelávacej hodnote kladného príkladu a rešpektovania základných etických zásad. Bývalý prezident MOV Samaranch sa odvoláva na 6 základných elementov etiky - toleranciu, štedrosť, priateľstvo, nediskrimináciu a rešpekt ostatných a tiež, že zásady, ktoré inšpirujú olympijské hnutie, sa zakladajú na spravodlivosti, demokracii, rovnosti a tolerancii. Olympijské výbory vo svojich krajinách zohrávajú významnú úlohu pri napĺňaní jednotlivých elementov, ovplyvňujú názory vládnych orgánov najmä v príprave na olympijských hier, samozrejme kladnejšie po olympijských úspechoch športovcov.

1.2.1 Medzinárodný olympijský výbor

Medzinárodný olympijský výbor (MOV) je organizácia sídliaca v Lausanne vo Švajčiarsku, založená Pierrom de Coubertinom 23. júna 1894. K MOV patrí 203 národných olympijských výborov. MOV organizuje letné a zimné Olympijské hry. Prvé moderné letné Olympijské hry sa konali v roku 1896 v Aténach v Grécku. Prvé zimné Olympijské hry sa konali v roku 1924 v Chamonix vo Francúzsku. Olympizmus je životná filozofia, spájajúca vyrovnanosť a kvality tela a ducha. Šport sa mieša s kultúrou a výchovou, olympizmus hľadá a vytvára životný štýl založený na princípe radosti z úsilia, výchovnej hodnoty dobrého príkladu a rešpektovania morálnych princípov.

Poslanie a úloha

Poslaním MOV je podporovať olympizmus na celom svete a riadiť olympijské hnutie. Úlohou MOV je:

- povzbudzovať a podporovať pokrok a etiku v športe tak ako aj výchovu mládeže, venovať sa jej a úsiliu zabezpečiť, že šport je hra a násilie je v ňom zakázané
- povzbudzovať a podporovať organizáciu, rozvoj a spoluprácu v športe a športových súťažiach
- zabezpečiť pravidelné organizovanie Olympijských hier
- spolupracovať s verejnosťou, organizáciami a osobnosťami s cieľom podporovať ľudskosť a mier v športe

- konať tak, aby sa utužovala jednotnosť a ochrana nezávislosti v olympijskom hnutí
- konať proti akejkoľvek forme diskriminácie zasahujúcej do olympijského hnutia
- povzbudzovať a podporovať účinkovanie žien v športe na všetkých jeho úrovniach, vo všetkých štruktúrach a aplikovať tak princíp rovnosti medzi mužmi a ženami
- bojovať proti očierňovaniu športu
- podporovať ochranu zdravia športovcov
- postaviť sa proti politickému a komerčnému zneužívaniu športu a športovcov
- povzbudzovať a podporovať úsilie športových organizácií a verejnosti predvídať profesionálnu a sociálnu budúcnosť športovcov
- povzbudzovať a podporovať rozvoj športu pre všetkých
- povzbudzovať a podporovať starostlivosť o životné prostredie, venovať sa rozvoju a požadovať aby Olympijské hry boli udržiavané v následnosti.
- venovať sa pozitívnemu odkazu Olympijských hier v mestách a krajinách
- povzbudzovať a podporovať aktivity spájajúce šport s kultúrou, vzdelávaním a výchovou
- povzbudzovať a podporovať aktivity Medzinárodnej olympijskej akadémie a ostatných zriadení, ktoré sa venujú olympijskej výchove.

Zasadnutia MOV

Zasadnutie je všeobecné stretnutie členov MOV. Je to najvyšší orgán MOV. Jeho rozhodnutia sú definitívne. Každý člen MOV má jeden hlas. Obvykle sa zasadnutie koná jedenkrát ročne. Výnimočné zasadnutia môžu byť zvolané prezidentom MOV alebo na písomnú žiadosť tretiny členov MOV. Okrem iných, medzi výkony zasadnutia patrí:

- schváliť a upravovať olympijskú chartu
- voliť členov MOV, čestného prezidenta a čestných členov MOV
- voliť prezidenta, viceprezidentov a všetkých ostatných členov exekutívnej rady MOV
- voliť mestá, v ktorých sa budú konať Olympijské hry

Exekutíva MOV

Exekutíva MOV pozostáva z prezidenta, štyroch viceprezidentov a desiatich ostatných členov. Všetci členovia Exekutívy MOV sú volení Zasadnutím MOV v tajnom hlasovaní

väčšinou hlasov. Exekutíva MOV je vo všeobecnosti zodpovedná za administratívu MOV a riadenia jej činnosti.

Prezident MOV

Prezident je volený na zasadnutí MOV tajným hlasovaním. Prezident je volený členmi MOV na obdobie osem rokov, s možnosťou opätovného zvolenia. Najbližšie voľby na prezidenta MOV sa uskutočnia v roku 2009. Prezident MOV reprezentuje MOV a šéfuje všetkým aktivitám. Prezident je vo všeobecnosti zodpovedný za MOV, jednotliví členovia MOV sú zodpovední za svoje národné olympijské výbory a svoje funkcie. Prezident Juan Antonio Samaranch bol zvolený za Čestného prezidenta MOV do konca života. Pierre de Coubertin dúfal, že olympijské hnutie pomôže rozvíjať medzinárodné vzťahy a prispieť k medzinárodnému mieru. MOV je charakteristické svojimi znakmi, zástavou – piatimi farebnými prepletenými kruhmi na bielom podklade, olympijskou hymnou, heslom a samozrejme, olympijskou chartou.

Členovia MOV

Medzinárodný olympijský výbor je zložený z členov. Krajiny, ktoré organizovali Olympijské hry, majú dvoch členov, ostatné krajiny jedného alebo žiadneho. Títo členovia sú reprezentanti ich krajín. Členmi sú aj bývalí športovci. Posledných desať rokov zloženie členov MOV napredovalo, aby lepšie reprezentovalo šport vo svete. Členovia MOV sú navrhovaní športovcami, šéfmi medzinárodných federácií a šéfmi národných olympijských výborov.

Členstvo

Počet členov MOV nemôže byť vyšší ako 115. Každý člen MOV je volený na dobu osem rokov a môže byť zvolený ešte raz. Väčšina členov nemá špeciálnu funkciu, počet týchto členov je do 70. Aktívni športovci, ktorí sú členmi MOV, sú v maximálnom počte 15, volení na osem rokov ostatnými športovcami počas Olympijských hier. 15 členov sú prezidenti a členovia exekutívy rôznych organizácií, súvisiacich s MOV. 15 členov je z národných olympijských výborov.

Zánik členstva

Zaniknutie členstva MOV nastáva v nasledovných prípadoch:

- demisia – hociktorý člen MOV môže podať písomnú žiadosť adresovanú prezidentovi MOV o zrušení členstva MOV
- hociktorý člen MOV prestáva byť členom MOV ak nie je znovu zvolený
- hociktorý člen MOV prestáva byť členom MOV ak dosiahne vek 70 rokov
- ak si člen MOV neplní povinnosti, nezúčastňuje sa na zasadaniach MOV
- zmenou bydliska do inej krajiny alebo hlavným záujmom krajiny, ktorá ho navrhla na zvolenie
- členovia MOV volení ako aktívni športovci prestávajú byť členmi MOV ak sú členmi Komisie športovcov v MOV
- člen MOV môže byť vylúčený z MOV ostatnými členmi MOV na zasadnutí MOV, ak poruší prísahu alebo jeho správanie a konanie je v rozpore so záujmami MOV

Olympijská charta

Olympijská charta je medzinárodný textový dokument, ktorý definuje základné ciele, princípy a poriadky Olympijského hnutia a olympizmu. Zároveň tiež presne definuje olympijské hry a jednoznačne vymedzuje postavenie Medzinárodného olympijského výboru a jednotlivých národných olympijských výborov v rámci celého Olympijského hnutia. Termín zaviedol barón Pierre de Coubertin už na začiatku olympijského hnutia v roku 1894. Vtedy sa spoločne s Jiřím Stanislavom Guth-Jarkovským stal prvým autorom prvej verzie Olympijská charta, ktorá bola prvýkrát schválená na 1. olympijskom kongrese v roku 1894. Ďalšia významná verzia bola schválená aj čiastočne publikovaná v roku 1914 na 6. olympijskom kongrese, však prácu na texte prerušila prvá svetová vojna do tej miery, že definitívna verzia Olympijskej charty bola schválená až v roku 1921 na 7. olympijskom kongrese. Táto historická verzia platila prakticky až do konca druhej svetovej vojny, tesne po vojne v roku 1946 od nej bolo na 30 rokov upustilo.

Súčasnosť

K ďalšiemu oživeniu pôvodného pojmu Olympijská charta došlo až v 70. rokoch 20. storočia, kedy od roku 1978 opäť olympijské poriadky nesú toto označenie. Posledný a súčasne platná verzia Olympijskej charty platí od 7. júla 2007.

1.2.2 Slovenský olympijský výbor

Predchodkyňou Slovenského olympijského výboru bola Olympijská spoločnosť Slovenska, ktorá vznikla 6. apríla 1990 a jej predsedníčkou bola Mária Mračnová. V čase, keď už bolo jasné, že zanikne spoločný česko-slovenský štát, vznikol prípravný výbor na konštituovanie SOV. Prvým predsedom SOV sa stal Vladimír Černušák, ktorý bol v tom čase členom MOV. Generálnym sekretárom SOV sa stal Ján Mráz. Za vyše 20 rokov existencie má SOV za sebou množstvo míľnikov. Prvú olympijskú výpravu vyslal na zimné olympijské hry 1994 do Lillehammeru. V tom čase sa schválila predbežná kandidatúra na usporiadanie ZOH 2002 v Poprade - Tatrách. Výberové kolégium MOV 24. januára 1995 nevybralo Slovensko do finálovej štvorice kandidátov. Prvýkrát na „letných“ hrách nastúpili slovenskí športovci v Atlante 1996. Po ich skončení sa rozbehli snahy o usporiadanie ZOH 2006 v Poprade - Tatrách, vo verejnom hlasovaní 11. októbra 1997 im vyjadrilo podporu 97,04 percenta hlasujúcich zo 64,4 % oprávnených voličov. V roku 1999 zorganizoval Poprad a okolie úspešné zimné európske olympijské dni mládeže (EYOD), v lete na zasadnutí v Soule slovenská kandidatúra na ZOH neuspela.

K prvej zmene predsedu SOV prišlo 19. augusta 1999, keď z vážnych rodinných dôvodov sa vzdal funkcie Vladimír Černušák. Až do zvolenia nového predsedu viedol SOV Anton Ihring, na 16. zasadnutí SOV sa 20. novembra 1999 stal šéfom slovenského olympijského orgánu František Chmelár. Svoj post obhájil aj 31. marca 2001, 20. novembra 2004, 28. novembra 2008 a 24. novembra 2012. Od roku 2002 sídli SOV v Slovenskom olympijskom dome na Kukučínovej ulici v Bratislave. SOV vyslal výpravy na 5 olympijských hier a 5 zimných olympijských hier, 1 olympijské hry mládeže a 1 zimné olympijské hry mládeže. Posledný veľký úspech dosiahlo slovenské olympijské hnutie na olympijských hrách 2012, kde streľkyňa Danka Barteková vyhrala voľby do komisie športovcov MOV.

1.3 Pierre de Coubertin – obnoviteľ novodobých olympijských hier

Narodil sa v Paríži, 1. januára 1863, ako tretí syn v rodine strednej šľachty. Jeho matka bola pobožná a vzdelaná žena. Pierre bol jej miláčikom a matka ho zasvätila do umenia, cestovania a do športu. Pierrov otec, Charles barón Fredy de Coubertin bol statočný, bezúhonný a takisto pobožný človek so širokým kultúrnym rozhľadom. Jeho najväčšou vášňou bolo maľovanie. Predkovia Pierra de Coubertin, zo strany jeho otca, majú korene v Taliansku a do Francúzska prišli niekedy v 15. storočí. Pôvod matkinej rodiny siaha na severozápad Francúzska, do hornej Normandie. Rodina, vzhľadom na svoju pozoruhodnú históriu, mala nepochybne výrazný vplyv na formovanie charakteru a poznatkov Pierra de Coubertin, ktorého aristokratický duch túžil po dobrodružstve a objavovaní a mal sklony k umeniu a hudbe.

Royalisticky zameraná rodina chcela, aby sa Pierre stal vojakom, diplomatom alebo právnikom. Jeho však priťahovali myšlienky republikanizmu, v ktorom videl nádej obnovy Francúzska. Študoval na jezuitskom kolégiu na Madridskej ulici v Paríži. Snaživý, naoko poslušný, inteligentný, dobre študujúci, ale na každú hodinu si urobil vlastný názor. Mal rád učiteľov, ich kultivovanosť, oddanosť, pedagogický prístup a spoľahlivosť. Zo všetkých jeho učiteľov naňho najvýraznejšie zapôsobil učiteľ spoločenských vied a rétoriky, otec Caron. On mu dal zmysel pre lásku ku krajine, kde filozofi boli básnikmi, spisovatelia a umelci boli zbytoční a žili na účet štátu, významní ľudia inklinovali k exilovej diktatúre, bohovia boli humánni a patetickí, vlády nestabilné, ľud zdatný, vojaci neprezieraví a hrdinskí. Lásku ku krajine, ktorá na to, aby dobyla svet, musela najskôr zaniknúť. Grécko. Inšpirovali ho Atény a neskôr, logicky aj Sparta. To Grécko, v ktorom sa rinčanie zbraní medzi bojachtivými provinciami zmenilo na slávny chorál v Olympii.

Jeho najväčšou radosťou bola jazda na koni v rozkvitnutom lese, ale mal rád aj veslovanie na rieke či jazere, kde za pohyb lode platil úsilím svojich svalov. Fyzická námaha ho očisťovala a dala mu súčasne uspokojenie prejavíť sa a určitú pokoru, pretože sa pohyboval na hranici svojich možností. V Paríži navštevoval pravidelne telocvičňu, kde sa boxovalo. Box, tento mužský tanec, v ktorom sa človek snaží vyhnúť úderom a používa finty skôr ako násilie.

Potom, čo si vybil energiu na boxe, prichádzal domov a hral na klavíri. Hral inštinktívne, viac s citom ako technicky a hral všetko, čo mu prišlo na um bez toho, aby sa niekedy pozrel do partitúry. Časom sa zoznámil s anglickým športom a s jeho výchovnou stránkou a vždy sa snažil, aby sa telesné cvičenia využívali ako systematický prostriedok výchovy mládeže. Prial si, aby tento prostriedok bolo možné využiť u všetkých národov v rámci individuálneho formovania každého jednotlivca. Zakladal si na fyzicky vyspelom, morálne zdravom, podľa

možností vzdelanom indivíduu, ktoré si je vedomé vlastnej intelektuálnej hodnoty, ale aj miery svojich vedomostí. Pre toto indivídium je dôležitý harmonický život v rámci rodiny, obce aj národa.

Športová činnosť, ako hlásal Coubertin, sa vyvíja v prirodzených alebo v umelých podmienkach, charakter ktorých treba dôkladne študovať. Každý šport vyžaduje seba vlastné kvality fyzické, intelektuálne a morálne. Na zaistenie plynulosti športovej činnosti a na rozvíjanie harmónie tela a duše, inteligencie, vôle a charakteru, treba uvedené kvality rozlišovať. Coubertinov grécky ideál sa spája s klúdom, teda so sebaovládaním vo víre života. Takisto sa spája s filozofiou, ktorej užitočnosť je každodenná a s fyzický, zdravím a krásou, ktorá spočíva v harmónii človeka a jeho okolia. Na propagáciu svojich ideí založil Coubertin v roku 1887 Ligu a svojou výchovnou metódou získaval postupne ďalšie a ďalšie školy. Školské športové hnutie sa rýchlo rozrastalo a pri príležitosti Kongresu pre telesné cvičenia v roku 1889 sa konali aj športové súťaže s účasťou viac ako 700 francúzskych škôl.

Pokiaľ ide o obnovenie olympijských hier, s iniciálnou myšlienkou prišiel Pascal Grousset v diele "Telesná renesancia". Coubertin, ktorý pracoval na reforme pedagogiky, si uvedomil, že obnovenie olympijských hier na pedagogickom základe bude prínosom pre výchovu na celom svete, zatiaľ čo jeho reforma pedagogiky by mala význam len v rámci Francúzska. K obnoveniu olympijských hier ho viedla navyše stále silnejúca úloha športu vo svete a jeho postupná internacionalizácia, ďalej kultúrna internacionalizácia a už spomínaný pedagogický základ, o ktorom sa vyjadril Eilert Herms takto: "Pre Pierre de Coubertin musel byť koncept olympizmu pedagogický alebo žiadny." Prvé novodobé olympijské hry sa konali v roku 1896. Spočiatku bol Coubertin generálnym tajomníkom Medzinárodného olympijského výboru, ale v roku 1900 prevzal po Grékovi Demetriovi Vikélasovi funkciu predsedu, ktorú vykonával až do roku 1925, kedy ho vystriedal belgický gróf Henri de Baillet-Latour. Od roku 1925 sa Coubertin venoval reforme pedagogiky a veľa publikoval.

Olympijská myšlienka a Coubertinovo dielo sa postupne šírilo svetom ako hnutie, ktoré nepoznalo národnostné, náboženské, politické či spoločenské rozdiely. Pierre de Coubertin zomrel 2. septembra 1937. Pochovaný je v Lausanne. Jeho srdce bolo uložené do stély v Olympii, kde je v súčasnosti areál Medzinárodnej olympijskej akadémie.

2 Olympijské hry od ich vzniku až po súčasnosť

2.1 Staroveké olympijské hry

Olympijské hry mali veľký význam, pretože upevňovali národnú jednotu Grékov, ktorí boli rozdelení na množstvo kmeňov. Hry sa konali každé 4 alebo 5 rokov v spojení s najdôležitejším sviatkom Olympie, čiže oslavami boha Dia.

Pred olympijskými hrami poslovia z Olympie pozývali na účasť po celom antickom Grécku, oznamovali presný dátum konania hier a vyhlasovali boží mier - ekecheiriá. Ako športovci sa na olympijských hrách smeli zúčastniť iba slobodní občania gréckeho pôvodu (vylúčení boli cudzinci, otroci, ženy), pozerať sa na hry mohol ktokoľvek (okrem gréckych vydatých žien). Pre ženy sa v čase olympijských hier konali samostatné závody v behu pri Héraách. Športovci sa museli dostaviť do Olympie mesiac pred začiatkom olympijských hier na intenzívnu prípravu spojenú s diétou. Hry sa otvárali sprievodom športovcou a ich slávnostnou prísahou Diovi. Jednotlivé závody prebiehali pod dozorom héládónikov.

Pôvodne trvali jeden deň a pozostávali len z jednoduchého behu na diaľku v štadióne. Neskôr (od 7. stor. pred Kr.) trvali päť dní a začínalo sa pri východe Slnka, a to diaulom (behom na dve dĺžky bežeckej dráhy - na krátke a dlhé trate), a potom nasledovalo palé (zápas), pygmé (pästný zápas), pankration (kombinácia zápasenia a pästného boja) a pentatlon (päťboj, ktorý zahŕňal hod diskom, hod oštepom, beh, skok do diaľky a zápasenie). Neskôr sa k týmto disciplinám pridali aj preteky konských záprahov a jazdecké preteky. Tieto súťaže sa konali na štadióne. Na konci každej súťaže sudca ovinul čelo víťazovi červenou vlnenou páskou. Až v posledný deň hier víťazi, zhromaždení pod Diovým chrámom, dostali olivové koruny. Byť víťazom na olympijských hrách bola najväčšia pocta, akú mohol niekto dosiahnuť. Víťazi mali právo dať si postaviť v posvätnom háji v Olympii svoju sochu, rodné obce im preukazovali čestné počty. Na olympijských hrách sa schádzali zástupcovia gréckych štátov, podpisovali tu politické zmluvy, pri hrách sa upevňovalo vedomie gréckej národnej a kultúrnej spolupatričnosti.

Najväčší rozkvet OH bol v 5. stor. pred Kr. (tzv. klasické obdobie). V tom čase sa skladali aj ódy na víťaza (epiníkie). Od 4. stor. pred Kr. závodili na OH stále častejšie profesionáli (athlétés), príslušníci nižších vrstiev vycvičení v jednej disciplíne (atlet), množili sa aj prípady korupcie. Od 3. stor. pred Kr. súťažili na OH aj závodníci negréckeho pôvodu z Egypta,

Malej Ázie, Sýrie. Po ovládnutí Grécka Rimanmi (146 pr. Kr.) nastal úpadok olympijských hier. K novému rozmachu došlo v 1.-3. stor., kedy hry podporovali rímski cisári. Cisár Nero sa sám aktívne na hrách zúčastnil. Súťažiaci gréckeho pôvodu boli v menšine, víťazili Sýrania, Feničania, Ilýri, Afričania, Babylončania. V 4. stor. OH upadali, ostro sa proti nim, ako pohanským hrám stavalo kresťanstvo, ktoré sa v tom čase stalo oficiálnou ideológiou rímskej ríše. Roku 393 či 394 po Kr. vydal cisár Theodosius prísny zákaz konania hier. Napriek tomu sa OH azda ešte nejaký čas konali, mali však iba lokálny charakter. Roku 426 boli na príkaz cisára zničené všetky budovy v Olympii.

2.2 Novodobé olympijské hry

Olympijské hry modernej doby sú vrcholné medzinárodné viac športové podujatie konajúce sa každé dva roky v podobe zimných olympijských hier a letných olympijských hier. Roku 1829 začali francúzski archeológovia vykopávky na mieste bývalej *Olympie*. Čoskoro ich však grécka vláda zastavila. Na práce úspešne nadviazali Nemci. Inšpirovaný aj znovuobjavením *Olympie*, formuloval 25. novembra 1892 v *Paríži* myšlienku oživenia olympijských hier francúzsky barón *Pierre de Coubertin*. 16. júna 1894 zvolal medzinárodný kongres v parížskej *Sorbonne*, ktorého výsledkom bolo založenie *Medzinárodného olympijského výboru (Comité Internationale Olympique)*. Prvé moderné olympijské hry sa uskutočnili 6. - 15. apríla 1896 v gréckych *Aténach*. K tomuto účelu bol zrekonštruovaný štadión *Panathinaiko*. Vôbec Na prvej olympiáde sa zúčastnilo 13 krajín. O štyri roky neskôr prijal športovcov Paríž. Hry sa nekonali len vo vojnových rokoch 1916, 1940 a 1944. Zimné olympijské hry sa konajú od roku 1924 a letné od 1896.

Veľký význam na obnovení olympijských hier majú archeológovia, ktorí upozornili na existenciu gréckej *Olympie*. Prvým, kto lokalizoval podobu *Olympie* bol Nemecký Matthias Palbitzki už v roku 1647. Vedecký archeologický výskum však zahájil o sto rokov neskôr anglický archeológ Richard Chandler. Podrobné archeologické výskumy boli zahájené v 30. rokoch 19. storočia a pokračujú s určitými prestávkami dodnes. Nálezy týchto vykopávok sú vystavené v dvoch olympijských múzeách. Tak, ako poznávalo ľudstvo postupne históriu o Olympii, objavili sa aj prvé pokusy o obnovu hier. Ako prvý to boli Švédovia, ktorí použili na začiatku 19. storočia názov "Olympijské hry" pre svoje gymnastické slávnosti. V roku 1859 dal grécky kráľ Oto I. na naliehanie gréckeho obchodníka Zappasa súhlas k usporiadaniu olympijských hier, ktoré však boli zatiaľ iba gréckou záležitosťou.

Olympijskú myšlienku, tak ako ju poznáme dnes, vzkriesil až francúzsky barón Pierre de Coubertin, ktorý v roku 1892 navrhol obnovenie olympijských hier. Dva roky potom bolo rozhodnuté. Miestom konania 1. olympiády v roku 1896 boli zvolené Atény. Od tejto doby sa odvíjal príbeh novodobých olympijských hier ako príbeh o ľudskom duchu, fyzickej zdatnosti a túhe prekonať bariéry a pomyselné limity. V roku 1894 bol tiež v Paríži založený MOV (Medzinárodný olympijský výbor), ktorý sídli od roku 1915 v švajčiarskom Lausanne.

V roku 1914 predstavil Coubertin znak olympijských hier - päť vzájomne prepojených kruhov, ktoré symbolizujú 5 kontinentov, a zástavu, ktorá má biely podklad a je 6 m dlhá a 2 m široká. Súčasťou pôvodnej historickej vlajky je i heslo "Citius, Altius, Fortius" (rýchlejšie, vyššie, silnejšie). Autorom tohto hesla bol pedagóg R.P.Didon. Prvý oheň na olympijských hrách vzplanul v roku 1928 od roku 1936 ho prenáša štafeta z Olympie. Olympijské hry majú tiež svoju hymnu, ktorou je kantáta Spiridona Samarase. Každé olympijské hry mali a majú svojho maskota.

2.3 Chronológia dôležitých udalostí v olympijskom vývoji

776 pred Kr.- prvé historicky zaznamenané konanie olympijských hier v jednej disciplíne

708 pred Kr.- do programu hier zaradený pentatlon

393 po Kr.- rímsky cisár Teodusius I. zrušil staroveké olympijské hry

80-te roky 19. storočia – odкрытие miesta starovekej olympiády v Olympii

1887 – Pierre de Coubertin presadzuje myšlienku obnovenia hier

1894 – zasadnutie MOV v Paríži

1896 – prvé novodobé olympijské hry sa uskutočnili v gréckych Aténach

1900 – v obmedzenom počte športových disciplín sa na OH zúčastnili aj ženy

1904 – po prvýkrát sa na hrách udeľovali medaily – zlatá, strieborná a bronzová

1908 – súčasťou hier sa stali aj niektoré zimné športové disciplíny

1912 – po prvýkrát súťažili ženy v plávaní a v skokoch do vody

- 1913** – Pierre de Coubertin navrhuje za symbol olympiády päť kruhov
- 1916** – zrušenie OH v Berlíne z dôvodu prvej svetovej vojny
- 1920** – prvýkrát sa objavilo olympijské heslo a sľub
- 1924** – prvé zimné olympijské hry sa konali v Chamonix vo Francúzsku
- 1928** – prvýkrát sa rozhorel olympijský oheň, zaradenie ženských atletických disciplín
- 1936** – prvýkrát sa bežala štafeta s olympijskou pochodňou
- 1940** – zrušenie OH v Tokiu z dôvodu druhej svetovej vojny
- 1944** – pre pokračovanie vojny sa hry nekonali
- 1960** – v Ríme sa po prvýkrát uskutočnili prvé paralympijské hry
- 1968** – na OH sa prvýkrát vykonali antidopingové kontroly
- 1976** – prvé zimné paralympijské hry
- 1993** – otvorenie olympijského múzea vo Švajčiarsku
- 1994** – zimné OH sa odteraz konajú dva roky po letných OH

2.4 Letné olympijské hry

Sú najznámejším univerzálnym medzinárodným športovým projektom súčasnosti, ktorého cieľom je zdokonaľiť a vzájomne zbližiť mládež celého sveta na zásadách rovnoprávnosti v záujme pokroku a mieru. Olympijské hry sa od ostatných svetových športových projektov líšia komplexnosťou, zásadne obsahujú všetky olympijské športy a disciplíny, koncentráciou súťaží v určitej zemi a predovšetkým reprezentáciou všetkých národov bez ohľadu na farbu pleti, náboženstvo a politickú príslušnosť a zásadou čestného súťaženia, priateľstva medzi národmi a svetového mieru. Olympijské hry nie sú majstrovstvami sveta, konajú sa každé štyri roky. Na olympijských hrách nie je povolená akákoľvek diskriminácia, sú podľa charty článku 9 súťažením medzi jednotlivcami, nie medzi zemami. Hry končia zhasením olympijského ohňa, ktorý sa zapaluje na konci každého otváracieho ceremoniálu olympijských hier. Letné olympijské hry sú súťaže v športových odvetviach, ktoré

nevyžadujú sneh alebo ľad. Kým neboli zriadené zimné olympijské hry, na niektorých olympijských hrách sa súťažilo i v zimných športoch, v krasokorčuľovaní.

Športové odvetvie **atletika** je jedným z najstarších druhov športu. V starovekom Grécku tvorila hlavnú náplň olympijských hier a tiež výuku mladých. V novoveku sa atletika rozšírila najprv na školách v Anglicku (v 19. st.). Z Anglicka prenikla do USA a do Európy. Zahŕňa chôdzu, beh, skoky, hody, viacboj. Dnes už poznáme 37 atletických disciplín - 23 pre mužov, 14 pre ženy. Súťaže sa konajú pre žiakov, dorastencov, dospelých juniorov, seniorov a tiež pre veteránov. Najnáročnejšou disciplínou je maratónsky beh, beh na vzdialenosť 42195 m. Má pôvod v starovekom Grécku. Po bitke pri meste Marathon, kde Gréci porazili Peržanov, bežal posol so správou o víťazstve do Atén (približne 42 km) a tam od vyčerpania zomrel. **Plávanie** tiež patrí medzi športové disciplíny so starou tradíciou. Už v starovekom Grécku a Ríme bolo súčasťou všeobecného vzdelania. V plávaní dnes rozlišujeme rýchlostné plavecké preteky na rôzne vzdialenosti a plavecké štýly, polohové preteky, diaľkové plávanie, vodné pólo, skoky do vody, synchronizované plávanie. Mladšími športovými disciplínami sú napríklad športová gymnastika, moderná gymnastika, horolezectvo, kulturistika, plachtárstvo, vzpieranie, nohejbal, tenis, vodné lyžovanie, futbal.

2.5 Zimné olympijské hry

História zimných olympijských hier je tiež veľmi zaujímavá. Dlhو museli bojovať o rovnoprávnosť a prestíž. Roku 1894 sa s nimi počítalo len okrajovo. Roku 1911 v Budapešti Taliani navrhli usporiadať samostatné zimné hry. S návrhom nesúhlasili najmä Švédi a Nóri kvôli vlastným športovým podujatiam. Vo Švédsku to boli Severské hry a v Nórsku lyžiarske súťaže na Holmenhollene. No konečné rozhodnutie padlo v roku 1921 na zasadnutí MOV v Lausanne. Prvé zimné olympijské podujatie bolo naplánované na rok 1924 vo Francúzsku, no Coubertin vyhlásil, že to nebude oficiálna olympiáda. Najprv dostali pomenovanie Medzinárodný týždeň zimných športov. Tak sa prvé zimné hry uskutočnili 25.01.-3.02.1924 v lyžiarskom centre Charmonix v Alpách. Zimné olympijské hry v súčasnosti tvoria podľa čl. 5. olympijskej charty oddelený cyklus. Zahrňujú súťaže v zimných olympijských športoch a konajú sa dva roky po LOH. Podľa čl. 64 sa medaile a diplomy musia líšiť od diplomov a medailí LOH. ZOH majú vlastnú olympijskú vlajku, ktorú venovalo Oslo. Po skončení hier zostáva vlajka v úschove mesta, ktoré usporiadalo ZOH, až do najbližších hier. Až na 23.

sedení MOV a na 8. olympijskom kongrese roku 1925 bol týždeň zimných športov uznaný ako prvé zimné olympijské hry. Zimné športy však boli na programe už skôr. Zimné športy sa začali šíriť už po skončení prvej svetovej vojny. Po obsiahlej diskusii MOV schválil Chartu zimných olympijských hier a ustanovil ZOH ako samostatnú medzinárodnú olympijskú súťaž v rámci olympijského roku. Pravidelné usporiadanie ZOH narušila 2. svetová vojna. Ani ZOH a ani LOH sa v roku 1940 neuskutočnili. Po druhej svetovej vojne sa program ZOH vyvíjal postupne. Zimnými olympijskými športmi sú: biatlon, bobový šport, krasokorčuľovanie, ľadový hokej, rýchlokorčuľovanie, sane...V minulosti bol dvakrát olympijským športom skeleton. Na programe boli takisto aj ukážkové športy: curling, závody vojenských hliadok, rýchlokorčuľovanie žien (dnes uznaný olympijský šport), závod psích záprahov, zimný päťboj a bandy hokej. Ako exhibície boli na programe: tance na ľade (od 1976- ranný olympijský šport). Program ZOH je oproti programu LOH, napriek všetkým zmenám, ku ktorým došlo, stálejší a pre najbližšie obdobie zodpovedá vývoju zimných športov. Zimné olympijské hry sú hrami v športoch, ktoré sa pestujú na snehu alebo ľade. Prvé zimné olympijské hry sa konali v roku 1924 a do roku 1992 sa konali v tom istom roku, ako letné olympijské hry. Od roku 1994 sa konajú v polovici obdobia medzi letnými olympijskými hrami.

2.6 Paralympiáda

V priebehu 20. storočia sa postupne rozvíjali športové disciplíny pre zdravotne hendikepovaných ľudí. Po druhej svetovej vojne prerástlo silnejúce hnutie za zabezpečenie medzinárodnej úrovne pre súťaže hendikepovaných ľudí do založenia hier, ktoré sa paralelne konajú s olympiádou. Paralympijské hry zahŕňajú celú škálu športových disciplín, vrátane atletiky, plávania, basketbalu, šermu, futbalu, vzpierania a džuda. Vo všetkých sa súťaží podľa rôznych kategórií hendikepu. Úroveň hier sa neustále zlepšuje i vďaka paralympionickým športovcom, ktorí zaujali verejnosť sériou vrcholových ukážok fyzickej zdatnosti. V roku 2000 na OH súťažilo v Sydney viac ako 3800 paralympionikov zo 122 štátov. Ich športové súťaže priamo sledovalo viac ako 1,1 milióna divákov. V Soule roku 1988 mali paralympionici po prvýkrát prístup na väčšinu olympijských športovísk a pretekali na tých miestach, kde prebiehali olympijské súťaže. Vďaka podpore viac ako 8000 dobrovoľníkov sa úspech soulskej paralympiády preniesol aj do Barcelony. Hier sa zúčastnilo viac ako 3000 atlétov z 82 štátov, ktorí počas nich vytvorili 279 nových svetových rekordov.

Výkony sledovalo približne jeden a pol milióna divákov, ktorí tak posilnili budúcnosť letnej a zároveň aj zimnej paralympiády ako vízie veľkých športových predstavení.

3 Olympijská symbolika, zaujímavosti zo sveta olympizmu, reprezentanti Slovenska

3.1 Olympijské symboly

Olympijské symboly sú znaky vyjadrujúce olympijské myšlienky a univerzálnosť olympijského hnutia, jeho úlohy a ciele. Rozlišujeme:

- najvyššie symboly olympijského hnutia
- emblémy, znaky národných olympijských výborov (NOV) a organizačných výborov LOH a ZOH
- maskoti

Najvyšším olympijským symbolom sú olympijské kruhy, ktoré sú vzájomne prepojené. Päť kruhov predstavuje päť kontinentov spojených olympijskou myšlienkou a zároveň sa aspoň jedna z ich 5-tich farieb nachádza na vlajkách všetkých štátov sveta. Existuje všeobecný názor, že kruhy predstavujú jednotlivé kontinenty, ale nie je to tak. Barón de Coubertin vnímal kruhy a farby ako dva nezávislé symboly a MOV výslovne uvádza, že žiadny z kruhov nereprezentuje konkrétny kontinent. Olympijské kruhy sú súčasťou olympijskej zástavy, ktorá má biely podklad a v jej strede je umiestnených **päť olympijských kruhov**:

- modrý kruh je vľavo hore - Európa
- čierny kruh je vedľa modrého, v strede zástavy - Afrika
- červený kruh je vedľa čierneho - Amerika
- žltý kruh prepája modrý a čierny kruh - Ázia
- zelený kruh spája čierny a červený kruh - Austrália

Olympijská vlajka má biely podklad bez obruby. Vo svojom strede má päťfarebný olympijský symbol. Olympijské kruhy vytvoril Pierre de Coubertin v roku 1913. Spolu s

olympijskou vlajkou ich prezentoval na olympijskom kongrese v júni 1914 v Paríži. Olympijská vlajka sa potom prvýkrát objavila na olympijských hrách v Antverpách 1920. Roku 1924 v Paríži sa kruhy objavili aj na olympijských medailách. Olympijské kruhy symbolizujú päť kontinentov, avšak je mylné domnievať sa, že každá farba prislúcha určitému kontinentu! Šesť farieb na olympijskej vlajke reprezentuje všetky krajiny. Na vlajke každej krajiny sa nachádza aspoň jedna z týchto farieb.

Olympijské heslo: "Citius, Altius, Fortius" (z lat. "Rýchlejšie, vyššie, silnejšie"). Vyzýva športovcov vydať zo seba to najlepšie, a ako víťazstvo vidieť už samotné úsilie. Olympijským heslom sa stalo roku 1894 v deň založenia MOV. Pierre de Coubertin si požičal heslo od svojho priateľa, dominikánskeho kňaza Henri Didona. Sám Coubertin je autorom hesla: "Nie je dôležité zvíťaziť, ale zúčastniť sa!" (Londýn 1908).

Olympijský emblém: Olympijský emblém je integrovaný vzor, spájajúci olympijské kruhy s iným rozlišovacím prvkom. Všetky národné olympijské výbory majú svoj emblém.

Olympijská hymna: Olympijskou hymnou je hymna schválená MOV na jeho 55. zasadaní v Tokiu v roku 1958, ktorej partitúra je uložená v sídle MOV. Olympijskú hymnu skomponoval Spyros Samaras, slová zložil Kostis Palamas. Hrala sa už v Aténach 1896, ale oficiálnou hymnou bola vyhlásená až roku 1957.

Olympijský oheň: Olympijský oheň je prevzatý zo starovekých olympijských hier. Zapaľujú ho na mieste antickej Olympie ženy v dobových šatách pomocou zakriveného zrkadla a slnečných lúčov. Následne putuje štafetou k hostiteľskému mestu olympijských hier. Novodobý olympijský oheň sa prvýkrát vyskytol na olympiáde v Amsterdame 1928. Tradíciu štafety s olympijskou pochodňou zaviedol organizátor hier v Berlíne 1936 Carl Diem. Olympijský oheň vchádza na štadión v deň otvorenia hier a horí až do záverečného ceremoniálu.

3.2 Ceremoniál olympijských hier

Zahajovací ceremoniál

Začína príchodom hlavy štátu usporiadateľskej krajiny v doprovide predsedu MOV a predsedu organizačného výboru hier na štadión. Potom zaznie hymna usporiadateľskej krajiny. Začína sa defilé účastníkov. Zahajuje ho grécka delegácia a uzatvára ho domáca

delegácia. Každá krajina je označená štandardou s menom krajiny a s vlajkou. Predseda MOV prednesie prejav a vyzve hlavu štátu na prednesenie uvítacej formuly. Vztýči sa olympijská vlajka v doprovide olympijskej hymny. Tú zložil grécky skladateľ Spyros Samaro. Nasleduje vypustenie holubov a príchod štafety s pochodňou. Posledný bežec obehne štadión a zapáli olympijský oheň. Potom zaznie slávnostná prísaha športovcov, rozhodcov a hymna.

Záverečný ceremoniál

Vlajkonosiči nastúpia spolu s držiteľom štandardu a zaujmú rovnaké miesto ako pri zahájení. Za nimi ide šesť pretekárov z každej delegácie. Nasleduje grécka hymna. Vyvesí sa napravo grécka vlajka, do stredu vlajka usporiadateľskej krajiny a naľavo vlajka krajiny, ktorá bude usporadúvať hry nabudúce. Zaznie olympijská hymna. Predseda MOV prednesie krátky prejav. Zaznie fanfára a zhasne olympijský oheň. Za doprovodu olympijskej hymny sa spustí olympijská zástava. Pri jej odnášaní zo štadióna zaznie päť výstrelov z dela.

Ceremoniál odovzdávania medailí

Medaily odovzdáva predseda MOV alebo určený člen MOV. Športovci, ktorí sa umiestnili na prvom, druhom a treťom mieste vystúpia na stupne víťazov. Víťaz na stredový stupeň. Po jeho pravici druhý a po lavici tretí. Na stredový stožiar sa vyvesí vlajka krajiny, ktorú reprezentuje víťaz. Po stranách vlajky druhého a tretieho pretekára. Zaznie štátna hymna víťaza.

3.3 Zaujímavosti zo sveta olympijských hier

Neobyklé, ale skutočné

- Austrálčan Henry Pearce na OH v roku 1928 mal v skife jednotlivcov takú obrovskú prevahu, že počas súťaže zastavil loď, aby nechal prejsť kačice, a až potom pokračoval vo veslovaní, aby získal zlatú medailu
- rozhodcovia na OH v roku 1932 zabudli pri behu na 3000 metrov prekážky počítat kolá a nechali pretekárov ubehnúť 3400 metrov dlhú trať
- pretekári cyklistických pretekov na ceste na OH v roku 1920 museli prejsť cez úrovňovú križovatku. Niektorí z nich čakali viac než 4 minúty, kým neprešiel vlak

- kombinovanému dánsko- švédskemu tímu chýbal na OH v roku 1900 v súťaži preťahovaní lanom jeden muž a preto požiadali dánskeho novinára Edgara Aaybeho, aby sa k nim pripojil. Nastúpili takto do súťaže a získali zlatú medailu.
- keď kanadský reprezentant George Lyon vyhral na OH v roku 1904 súťaž v golfe, na stupienok víťazov vyšiel po rukách a tak si aj prevzal medailu
- v roku 1900 sa Američanka Margaret Abbotová prihlásila do súťaže golfu v domnienke, že ide iba o miestne golfové preteky. Keď ju vyhrala, stala sa tak prvou ženou olympijskou šampiónkou v tejto disciplíne.
- Juhoafrický pästiar Thomas Hamilton- Brown na OH v roku 1936 sa po záverečnej prehre v súboji so súperom utešoval výdatným jedlom. Keď rozhodcovia určili, že Hamilton- Brown v skutočnosti vyhral, mal už príliš veľkú hmotnosť na to, aby mohol boxovať v nasledujúcom zápase.

3.4 Slovenskí olympijskí reprezentanti

Atény 1896 - Bronz: Alojz Sokol, atletika - rodák z Hronca neďaleko Banskej Bystrice dobehol vo farbách Uhorska tretí v šprinte na 100 metrov

Paríž 1900 - Striebro (2 x) a bronz: Zoltán Halmaj, plávanie - syn správcu majera vo Vysokej pri Morave bol druhý na 200 a 400 m voľným spôsobom, tretí na krauliarskej tisícke. Väčšinu života však prežil na území dnešného Maďarska.

St. Louis 1904 - Zlato (2 x): Zoltán Halmaj, plávanie - kráľ krauliarskeho šprintu, vyhral preteky na 50 aj 100 metrov

Londýn 1908 - Striebro: Vojtech Zvlawszky - šerm

Štokholm 1912 - Zlato: Alexander Prokopp, strelba z vojenskej pušky - reprezentoval Uhorsko, pochádzal z Košíc
Striebro: Ľudovít Kmeťko, člen gymnastického družstva
Bronz: Mór Koczán, atletika, hod oštepom - narodil sa aj zomrel v Čiližskej Radvani neďaleko Veľkého Medera

Berlín 1936 - Striebro: Matylda Pálffyová, členka gymnastického družstva - pochádzala z Kostolian nad Hornádom
Jozef Herda, zápasenie - pochádzal z trinástich detí

Londýn 1948 - Zlato: Július Torma, box - kategóriu do 67 kg vyhral aj napriek tomu, že od druhého kola boxoval so zlomenou kostičkou na ľavej ruke

Helsinki 1952 - Zlato: Ján Zachara, box
Bronz: Mikuláš Athanasov, zápasenie gréckorímskym štýlom

Rím 1960 - Zlato: Pavol Schmidt, veslovanie, dvojskif - s Čechom Václavom Kozákom

Tokio 1964 - Striebro: futbalisti Československa - Ludevít Cvetler, Ján Geleta, Vojtech Masný, Ivan Mráz, Anton Švajlen, kapitán Anton Urban i Vladimír Weiss, otec súčasného trénera Slovana Bratislava Bohumil Golian, volejbal - o zlato obral Československo pri jedinej prehre len horší pomer setov so ZSSR Marianna Krajčírová-Némethová, členka gymnastického tímu Július Toček, veslovanie, člen bronzovej osemveslice - rodák z Margecian

Mexico City 1968 - Striebro: Bohumil Golian, volejbal

Mníchov 1972 - Striebro: Peter Pospíšil, Vincent Lafko, Andrej Lukošik, hádzaná - ako členovia hádzanárskeho tímu Československa podľahli vo finále Juhoslávii 16 : 21
Bronz: Eva Šuranová, atletika - dodnes jediná ženská slovenská olympijská medaila z atletiky za výkon 667 cm v diaľke.

Montreal 1976 - Zlato: Anton Tkáč, cyklistika, šprint

Moskva 1980 - Zlato: Stanislav Seman, František Kunzo, futbal - Československo vo finále zdolalo NDR 1 : 0 Striebro: Imrich Bugár, atletika, hod diskom Alena Kyselicová, Iveta Šranková, Viera Podhányiová, pozemný hokej - ČSSR nestačilo na Zimbabwe Bronz: Dan Karabin, zápasenie, voľný štýl Július Strnisko, zápasenie, voľný štýl

Soul 1988 - Zlato: Jozef Pribilinec, atletika, chôdza - olympijský rekord Miloslav Mečíř, tenis, dvojhra Bronz: Miloslav Mečíř, tenis, štvorhra - s Čechom M. Šrejberom Jozef Lohyňa, zápasenie, voľný štýl - prehral len s domácim Mjong-u Hanom

Atlanta 1996 - Zlato: Michal Martikán, vodný slalom, C1 - prvé zlato pre Slovensko v ére samostatnosti, a to mal len sedemnášť rokov Striebro: Slavomír Kňazovický, rýchlostná kanoistika Bronz: Jozef Gönci, športová streľba, ľubovoľná malokalibrovka na 60 rán

Sydney 2000 - Zlato: Peter a Pavol Hochschornerovci, vodný slalom, C2 Striebro: Michal Martikán, vodný slalom, C1 2 x - Martina Moravcová, plávanie - 100 m motýlik aj 200 m voľným spôsobom Bronz: Juraj Minčík, vodný slalom, C1

Atény 2004 - Zlato: Peter a Pavol Hochschornerovci, vodný slalom, C2 Elena Kaliská, vodný slalom, K1 Striebro: Michal Martikán, vodný slalom, C1 Jozef Krnáč, džudo Bronz: Jozef Gönci, športová streľba, vzduchová puška na 60 rán štvorkajak Michal a Richard Riszdorferovci, Erik Vlček, Juraj Bača

Peking 2008 - **Zlato:** Michal Martikán Peter a Pavol Hochschornerovci Elena Kaliská
Striebro: štvorkajak Michal a Richard Riszdorferovci, Erik Vlček, Juraj Tarr Zuzana Štefečeková, športová streľba, trap **Bronz:** David Musulbes, zápasenie, voľný štýl

Prehľad všetkých slovenských medailistov na ZOH:

Zlato: Ondrej Nepela (krasokorčuľovanie, Sapporo 1972), Anastasia Kuzminová (biatlon, Vancouver 2010, Soči 2014)

Striebro: Ladislav Troják (hokej, St. Moritz 1948), Karol Divín (krasokorčuľovanie, Squaw Valley 1960), Vladimír Dzurilla a Jozef Golonka (hokej, Grenoble 1968), Gabriela Svobodová-Sekajová (lyžovanie, Sarajevo 1984), Igor Liba, Vincent Lukáč, Dušan Pašek, Dáriuš Rusnák (hokej, Sarajevo 1984), Radoslav Židek (snoubording, Turín 2006), Anastasia Kuzminová (biatlon, Vancouver 2010)

Bronz: Vladimír Dzurilla (hokej, Innsbruck 1964 a Sapporo 1972), Jozef Golonka a František Gregor (hokej, Innsbruck 1964), Rudolf Tajcnár (hokej, Sapporo 1972), Jozef Sabovčík (krasokorčuľovanie, Sarajevo 1984), Jaromír Dragan, Peter Veselovský, Róbert Švehla a Igor Liba (hokej, Albertville 1992), Pavol Hurajt (biatlon, Vancouver 2010)

Záver

Každá spoločnosť sa snaží vytvoriť si určité etické a hodnotové kritériá a vzorce správania. Tie sú rôzne tak, ako je ľudstvo na tejto planéte rozdielne. Ak hľadáme čo najuniverzálnejší model, tak určite sa k nemu najviac približuje olympizmus. Preto by jeho postavenie malo byť v popredí. Som toho názoru, že v mnohých krajinách, kam ešte radím aj našu vlasť, priveľmi hľadáme inštitucionálne nástroje na šírenia určitých ideí a myšlienok. Žiť podľa zásad olympizmu sa dá každý deň doma, v rodine, v práci, proste všade. Národné olympijské výbory sú len jedným z kamienkov mozaiky, ktorých úlohou je olympizmus propagovať a šíriť ho tak, aby sa ho mohla dotknúť každá osoba, či je mladý, starý, či je bohatý, chudobný, veriaci alebo nie. Pohybové aktivity sú prirodzeným spôsobom socializácie. Realizujú sa v športových organizáciách, prostredníctvom hodín školskej telesnej výchovy i ako mimoškolské aktivity. Privátnym cieľom je vytváranie podmienok pre vlastnú sebarealizáciu sa žiakov, hráčov i skupiny ľudí, ktorá sa športovým aktivitám venujú aktívne i rekreačne. Pohybové aktivity nie sú upriamené iba na jednu cieľovú skupinu, ale sú určené pre všetkých, ktorí si bez pohybu nemôžu predstaviť svoj zdravý vývin a vývoj osobnosti v duchu olympizmu a kalokagatie. Preto primárnym cieľom dospelých, by mala byť snaha priblížiť deťom už od útleho veku myšlienky olympizmu, vstúpiť im pozitívny postoj k športovým aktivitám a ich osobnosť tvarovať po vzore úspešných olympionikov. Je potrebné motivovať deti už od útleho veku k osvojovaniu si techník jednotlivých športových disciplín a pozitívne ich motivovať k stanoveniu si cieľa, za ktorým sa jedinec vyberie. Snom všetkých športovcov je dostať sa na olympijské hry. Je to zážitok, ktorý sa vryje do srdca každého, kto okúsi atmosféru olympijského diania na vlastnej koži, kto s hrdosťou sleduje zapálenie olympijského ohňa na vrchole rozžiareného štadióna. Samotná účasť na olympijských hrách môže pre športovca znamenať veľa, ale získanie dobrého umiestnenia, prípadne medaily zanechá u športovca pocit nezabudnuteľnej radosti a zadosťučinenia za tvrdú prácu

Použitá literatúra

AUTORSKÝ KOLEKTÍV : Malá encyklopedie olympijských her.1.vyd.Praha 1982:
nakladatelství Olympia, 616s ISBN 27-012-82

GIFFORD, C.: Olympijské hry, História. najslávnejšie olympiády.1.vyd.Bratislava 2004:
slovenské pedagogické nakladateľstvo- Mladé letá, s.r.o., 80s ISBN 80-10-00370-0

GLESK, P., SEMAN, F. 1995. *Olympijská výchova*. Bratislava: SOV.

PROCHÁDZKA, K.: Olympijské hry, Od Atén 1896 po Moskvu 1980. 1.vyd.Praha 1984:
nakladatelství Olympia, 640s ISBN 27-048-84

SÁBL, Václav : Stručná historie olympijských her.1.vyd.Praha 1976 : nakladatelství Olympia,
60s ISBN 0305-77

Internetové zdroje:

http://www.olympic.org/uk/sports/past/index_uk.asp

<http://www.olympic.sk>

<http://referaty.atlas.sk/vseobecne-humanitne/dejepis/2203>

<http://referaty.atlas.sk>

Najúspešnejší Slováci v histórii - prehľad - www.sportal.sk

Prílohy

Galéria obrázkov k olympijským hrám

Pierre de Coubertin

Olympijské kruhy

Medzinárodný olympijský výbor

Slovenský olympijský výbor

Olympijská pochodeň

Olympijský oheň

Logo letných olympijských hier

Maskot LOH 2012 Londýn

Slovenská reprezentácia - ZOH Soči 2014

Turín 2006

Vancouver 2010

Olympijské medaily